

Karaistumista kolmen valtakunnan hiihtovaelluksella 2.-8.3.2019

1. päivä: Kilpisjärvi – Rajapyykki 9 km: Matka rajapyykin pakastimeen

Siinä se nyt on. Edellisestä kerrastani onkin kulunut jo yli kaksikymmentä vuotta. Jylhä Saanatunturi kainalossaan Kilpisjärven kylä. Aurinko paistaa pilvettömältä taivaalta ja asteita ehkä kymmenen. Olemme lähteneet aikaisin aamulla ajelemaan Ylläksen majoituksesta, joten pääsemme hyvissä ajoin pakkaamaan ahkiot ja nauttimaan ravintolalounaan ennen kuin hyppäämme suksille.

Olen valmistautunut tälle matkalle hyvin; muutama täsmähankinta vaatepuolelle ja huolellisesti suunniteltu ruokapuoli luovat turvaa sille, että kaikki menee hyvin. Silti perhoset vatsasta muistuttavat, että nyt olisi edessä hiihtomatka tunteittomaan ja jännittävään seikkailuun.

Saana jää taakse, kun arktiset vaeltajat syöksyvät tunturiin.

Lähdemme liikkeelle oppaamme Jaakko "Korpi-Jaakko" Heikan johdolla ja minun lisäksi matkalle on lähtenyt kolme vaeltajaa. Hiihto Kilpisjärven jäällä sujuu joutuisasti ja odottelenkin jo näkeväni rajapyykin betonimöhkäleen. Hiihdon aikana huomaan nostelevani huivia kasvoilleni ja huppua syvemmälle päähän. Taitaa pakkaneen kiristyä. Olemme perillä klo 18 aikoihin ja ei muuta kuin telttä pystyyn. Vaellustoveri hihkaisee, että se olisi -30 C pakkasta! Ohhoh, ilmankos nenää hiukan kutitti.

Teltassa laitettiin keittimet tulille ja lumet sulamaan. Telttakaverini Henkka sulattelee varpaitaan keittimen lämmössä ja itse keskityn päivällisen operoimiseen. Illalla huomaan upeat revontulet taivaalla, joten niitä pitää päästä kuvaamaan, oli keli mikä tahansa. Ennen unille menoa hämmästelemme mittarin lukemia: -36 C ja vielä ilman Lapin lisiä. Huh mikä startti!

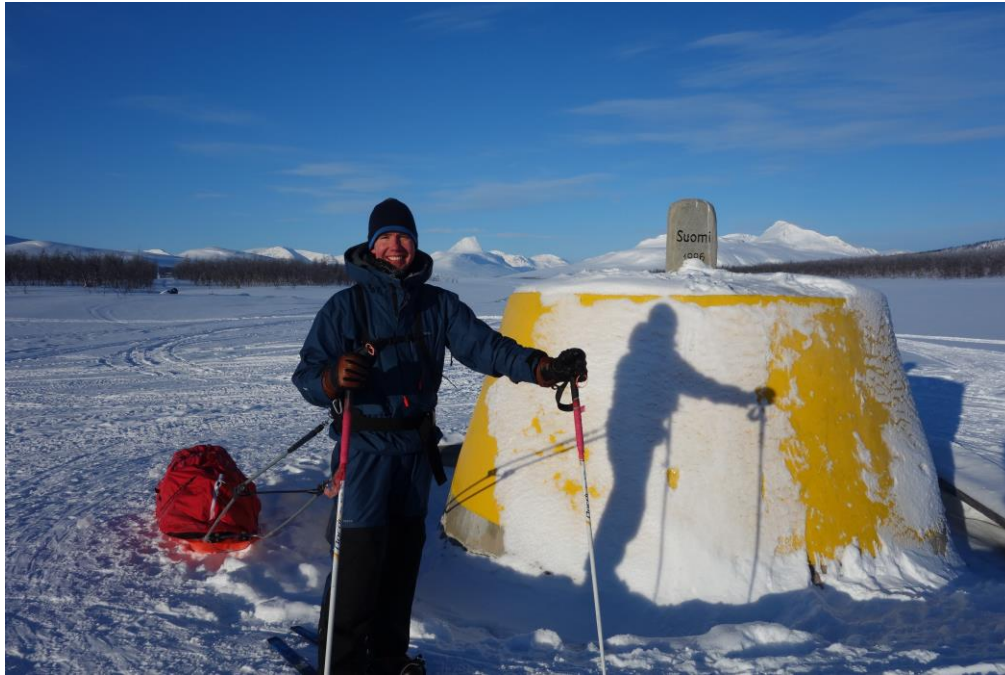
Upeat revontulet taustamaan Pegasoksen tähtikuvio.

2. päivä: Rajapyykki–Njearreláhku 13 km: Vuorien ihailua ja ylämäessä puskemista

Hengitän, siis elän!

Takana retkeilyurani kylmin yö ja vaikka uni ei kovin syvää ollutkaan, olo on kuin suuremmallakin voittajalla. Makuupusseina minulla on laadukas kolmen vuodenajan untuvapussi ja päällä keinokuituinen kesäpussi. Jalkatiloja lämmittää litran vesipullo, jonka ympärillä eristävä neopreenisuojaus. Äkkiä keitin tulille, että saadaan telta kodikkaaksi ja sitten vain aamupuuron tekoon.

Pääsemme lähtemään hieman myöhässä tavoiteaikataulusta, mutta laitetaan se ensimmäisen aamun ja nousukarvojen asentelun piikkiin. Kolmen valtakunnan rajapyykin ylitettyämme suuntaamme sukset kohti Ruotsin ja Norjan rajaa myötäilevää kumpuilevaa ylämäkeä.

Kolmen valtakunnan rajapyykillä.

Nousun aikana edessä alkaa avautua upeita terävähuippuisia vuoria, selväpiirteisimpänä hainevää muistuttava Bárrás-vuori. Keli on edelleen aurinkoinen, pakkasta ehkä -15C – 20C, mutta sitä ei juuri tule ajatelleeksi, kun ylämäki ja ahkio pitävät huolen siitä, että kroppa pysyy lämpimänä. Etenemisen rytmi meillä on tuttu: 50 min. hiihtoa ja 10 min. lepoa. Saavumme noin klo 17 lähelle Gappohytan varaustupaa.

Norja on tunnettu vuoristaan. Kuvan korkeimpana Bárrás-vuori.

3. päivä: Njearreláhku–Isdalen 15 km: Lumituiskua ja whiteout-suunnistamista

Nokka ulos teltasta ja kas, lunta satelee ja tuuli on sopivan navakka. Tänään määränpäänä olisi Isdalenin laakso ympäröivine vuorineen ja jäätikköineen. Heti aluksi tulee selväksi, että etenemisen kanssa tulee olla tarkkana, sillä tänään ympäristö ei anna mahdollisuutta tarkkaan havainnointiin. Lähden etenemään kärkihihtäjänä. En erota edessäni yhtikäs mitään, näkökentässä on vain valkoista whiteoutia, kuten lajikielellä sanotaan.

Huomaan tasapainoni heikentyneen ja yritän vain pitää huolen siitä, että lumituisku ylittää sukkeni kello viiden kohdalta, kuten Jaakko oivallisesti neuvoi. Tästä huolimatta etenen ajoittain mutkitellen ja päädyn hitusen liikaa vasemmalle.

Nämä ovat kuulemma tuttuja ilmiöitä tilanteessa, jossa katseelle ei ole minkäänlaista kohdetta. Ylipäätään tällaisessa kelissä GPS-laite on ainoa turvallinen ja luotettava keino pitää kurssi oikeana. Mielenkiintoinen ja odotettu kokemus tämäkin!

Elisa ja Visa eivät jättäneet varusteiden osalta mitään sattuman varaan!

Keskellä Isdalenin laaksoa pilvet alkoivat kaikota ja aurinko paistaa. Mikä tsägä! Nyt sitä vasta näki millaiset veistokset ympärillä komeilevatkaan. Onneksi aurinkolasit olivat helposti saatavilla, sillä valon voimakkuus voi todella tehdä lumisokeaksi.

Kauaksi pilvet karkaavat ja on aika ottaa aurinkolasit jälleen esille.

4. päivä: Isdalen–Paltsastugan 13 km: Rutinoitunutta matkantekoa myötäisessä

Päivän taival alkaa pilvisessä ja tuulisessa säässä. Edessä on pitkä ja loiva lasku pehmeässä lumessa ja nämä ovat ahkion kanssa melko haastavia kokeneemmallekin laskettelijalle. Onneksemme tuuli on myötäinen, joten eteneminen on jälleen leppoisen sujuvaa.

Puolen päivän tienoilla aurinko näyttäytyy jälleen pilvien takaa ja on aika kaivaa lasit ja aurinkorasva esille. Perille pääsemme hyvävoimaisina ja laitamme tutulla kaavalla leirin pystyyn.

Lounas onnistuu helpoimmin kaatamalla kuumaa vettä termarista retkiateriapussiin.

Meillä sujuu yhteistyö Henkan kanssa täydellisesti: telttakaaret ja päätyharukset laitamme yhdessä, minä kiristän myrskynarut ja laitan keittimen tulille ja Henkka puolestaan kaivaa lapiolla tilaa isoon absidiin ja viskelee ruoanlaittoon tulevan lumen pieneen absidiin.

Siinä ei paljon nokka tuhise, kun teltassa on jälleen kodikasta. Päivälliseksi minulla on enimmäkseen joko pastaa, riisiä tai perunamuusia sekä jauhelihaa, papuja, kanaa tai tonnikalaa kuivatettuna. Jälkiruoaksi sitten vadelmakiisseliä, jäätelöä, suklaata, pringlesejä ja sitä rataa. Ruoan pitää olla hyvää ja energiapitoista, niin selviää jälleen seuraavasta päivästä. Illalla Visa ja Elisa kutsuvat meidät lettukesteille teltaansa. Kyllä meidän kelpaa!

5. päivä: Pältsastugan–Kummaeno 4 km: Lumiluolan tekoon mars!

Tunneliteltaan voi luottaa myös tuulisessa säässä.

Yöllä oli satanut lunta oikein urakalla ja tuuli ravisteli telttaa koko ajan. Vaikka olisi tyyni keli illalla, on myrskynarujen huolellinen kiinnittäminen täysin pakollista, jotta telttaa pysyy varmuudella iskussa aamuun saakka.

Saavumme muutaman kilometrin päästä jokilaaksoon, jossa on usein tuulen kinostamia kumpareita. Löydämmekin saman tien sopivan lumivallin, jossa paksuutta on lumisondin mukaan yli kolme metriä. Saamme Jaakolta tiiviit ohjeet luolan tekoon. Ei muuta kuin lapio ja lumisaha käteen ja kaivamaan.

Jaakko rakensi itselleen hulpean yksiön ammattilaisen elkein.

Alkuun ajattelin, että reippaalla lapioinnilla saamme luolan valmiiksi muutamassa tunnissa, jotta ehdimme vielä käydä huitaisemassa legi tai pari lähiympäristössä. No, viiden tunnin urakoinnin jälkeen lukaali oli valmis, mutta hiihtämään emme enää jaksaneet, vaan halusimme nauttia yhteisestä majapaikasta koko illan. Lumiluolan sisällä oli lämpöä mukavat noin +1-2 C ja hiljaista kuin siellä huopatossutehtaalla.

Ulkona vallitseva sää ei pääse vaikuttamaan lumiluolan oloihin lainkaan. Syystäkin olimme ylpeitä luomuksesta, mutta sen verran päivä otti voimille, että uni tuli jo klo 21 tietämillä.

Lumiluola on valmis ja viihtyvyys kohdallaan. Huomaa Henkan keksimä nerokas narikka!

6. päivä: Kummaeno–Golddaluokta 17 km: Ylämäet ovat ystäviäni

Taianomainen aamu. Ei pilviä, ei tuulta, vain taivaanrannassa hehkuva punertava aamurusko ja hiljalleen pilkistävä aurinko. Parempi laittaa saman tien aurinkorasva povitaskuun sulamaan - taitaa tulla aika komea päivä! Tänään on karttaa katsoessa luvassa melkoinen urakka Duoibal-ylängön halki.

Ohitamme Pältsastuganin varaustuvan ja alamme nousta ensimmäisen ylämäen huipulle. Nautin jostain syystä ylämäkeen kapuamisesta, oli alla sitten kengät, pyörä tai hiihtosukset. Ehkä sen takia, että huipulla odottelee usein upeat maisemat ja myös alamäki sitten aikanaan. Näin kävi myös tällä kertaa.

Kiitän mielessäni useaan otteeseen lukuisia hiihtokilometrejä Puijon mäkisillä laduilla, kun aina seuraavan ylämäen takaa avautuu uusi ylämäki. Eteneminen sujuu ilman sen kummempia puuskutuksia, mutta välillä on vain pysähdyttävä katsomaan ympärillä avautuvaa uskomatonta lumidyynien täyttämää kumpumaastoa ja jylhiä vuoria. Aivan parasta!

Visa ja Elisa valitsivat oman reittinsä, joka osoittautui oivaksi valinnaksi.

Vihdoin ja viimein se varsinainen alamäki alkoi kohti viimeistä majapaikkaamme Kilpisjärven rannalle. Viime päivinä satanut lumi piti huolen siitä, ettei vauhti kasvanut liian suureksi ja jos sukset haukkasivat puuterilunta, ei vahinkoja päässyt käymään.

Laskeutuessani kohti järven jäätä huomaan kasvoillani tutun nipistelyn. Taitaa tämä rajapyykin kattila olla aika vakiintunut paikka koville pakkasille. Mietinkin, että lieneekö tämä Jaakon tekosia, että laitetaan nyt seikkailijat vielä kertaalleen hitusen arktisempaan ilmastoon. Ei kuulemma ollut ☺

Olimmehan jo sen verran karaistuneita, että ei siinä yksi -32 C pakkasyö enää paljon sykettä nostanut. Tähtitaivas on tällä reissulla ollut muutamaan otteeseen juuri niin upea, kuin olin vain uskaltanut toivoa. Kun ympärillä ei ole lainkaan hukkavaloa, on tällaisen tähtitaivaan intoilijan pakko päästä tutustumaan taivaan himmeimpiinkin tähtikuvioihin.

Olinkin viimeisenä iltana punaisen otsalampun valoni ja muovisen tähtikartan kanssa pihalla, vaikka hieman paleli. Myös hienot revontulet värjivät taivasta ja pitivät mielen lämpimänä.

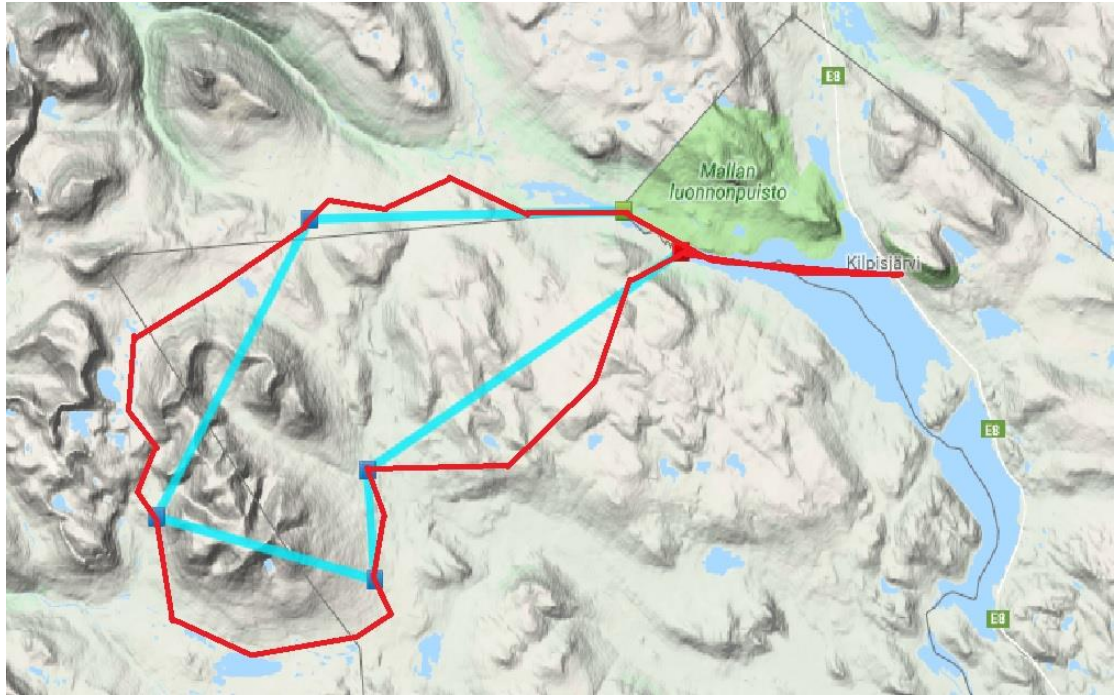

Vihdoin huipulla ja siitä alamäki alkoi kohti Kilpisjärveä.

7. päivä: Golddaluokta–Kilpisjärven kylä 7,5km: Sankarin viitta harteilla kohti Saanatunturia

Herätys klo 5 ja suksille klo 7. Rannassa juttelevat riekotkin olivat ihmeissään, miten sitä noin aikaisin ollaan liikenteessä. Nyt on laitettava hieman normaalia enemmän vaatetta, sillä tulemme etenemään tasaista jätää pitkin koko aamupäivän. Edessä siintävä Saanatunturi sai ajatukset kääntymään menneeseen viikkoon: mitä kaikkea onkaan koettu viikon aikana ja miten suuri kasvutarina tämä seikkailu onkaan ollut.

Olen viettänyt useita talviöitä teltassa, mutta varsinainen talviretkeily ja hiihtovaellus ovat saaneet odottaa tätä hetkeä. Mielessä toistuu vain ajatus: onneksi lähdin. Onneksi lähdin ja toteutin tämän pitkäaikaisen haaveeni opetella talvisen ympäristön vaellustaitoja ja sain itsevarmuutta myös vaativassa ympäristössä. Huolellinen suunnittelu ja valmistautuminen todella ovat onnistumisen edellytys tällaiselle reissulle. Vaikka olen hetki sitten vasta kotiutunut, niin seuraava reissu kolkuttelee jo mielessä..

Punaisella kulkemamme reitti (vastapäivään) ja neliöt kuvaavat leiripaikkaa

Tuukka Ronkainen